نام درس: آزمایشگاه معماری کامپیوتر

نام و نام خانوادگی: میترا قلی پور شماره دانشجویی: ۴۰۱۱۰۶۳۶۳

نام و نام خانوادگی: نیکا قادری شماره دانشجویی: ۴۰۱۱۰۶۳۲۸

نام و نام خانوادگی: ملیکا علیزاده شماره دانشجویی: ۴۰۱۱۰۶۲۵۵

هدف

هدف از این آزمایش آشنایی با نحوه عملکرد یک جمع کننده دهدهی است. در این آزمایش، دو عدد سه رقمی در مبنای ده به مدار داده میشود و نتیجه مورد انتظار در خروجی مشاهده میشود (شکل ۱).

شرح آزمایش

در تمامی آزمایشهای این آزمایشگاه، استفاده از شبیهسازی قبل از پیادهسازی نهایی مدار به شدت توصیه می شود. این جلسه از آزمایشگاه به آشنایی با یک شبیهساز اختصاص دارد. برای این منظور، لازم است یک مدار جمع کننده دهدهی سه رقمی طراحی کرده و عملکرد آن را با کمک شبیهساز بررسی کنید. اغلب برای ساده تر شدن کار و راحتی اشکال زدایی، طراحی به صورت سلسله مراتبی انجام می شود. برای این کار می توانید:

- ابتدا یک بلوک تمام جمع کننده تک بیتی طراحی کنید.
- سپس با استفاده از بلوک طراحی شده، یک جمع کننده دهدهی یک رقمی بسازید.
- نهایتاً، با استفاده از سه جمع کننده دهدهی یک رقمی، یک جمع کننده سه رقمی طراحی کنید. پس از طراحی مدار، درستی عملکرد آن را با ورودیهای مختلف آزمایش کنید.

نتايج مورد انتظار

در این آزمایش، چند سری عدد سه رقمی در مبنای ده به ورودی مدار داده شده و انتظار میرود جمع این اعداد در خروجی نمایش داده شود.

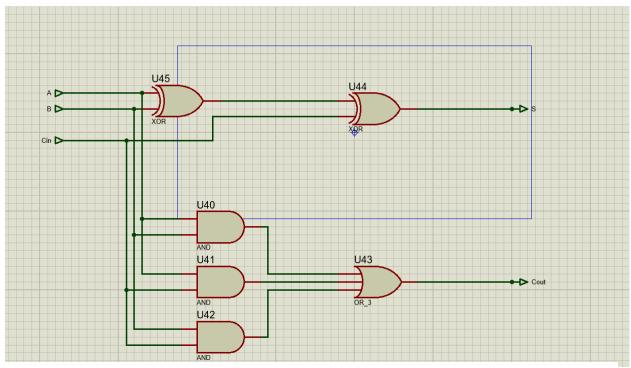
بخش اول : طراحی یک بلوک تمام جمع کننده (full adder)

جدول درستی یک تمام جمع کننده تک بیتی به صورت زیر است:

Inputs			Outputs	
Α	В	C _{in}	Sum	Carry
0	0	0	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	0	1	0	1
1	1	0	0	1
1	1	1	1	1

پس اگر تعداد ۱ها فرد باشد (۳ یا ۱)، مقدار Sum برابر ۱ می شود. بنابراین XOR سه بیت ورودی این مقدار را به ما خروجی می دهد. همچنین اگر حداقل ۲ بیت از ۳ بیت ۱ باشند کری داریم که با AND همه حالتهای دوبهدو ورودی ها و در نهایت OR آنها بدست می آید. بدین منظور تمام جمع کننده تک بیتی زیر را طراحی کردیم:

** در این مدار به علت اینکه XOR سه ورودی نداشتیم از دو عدد XOR و ورودی استفاده کردیم.

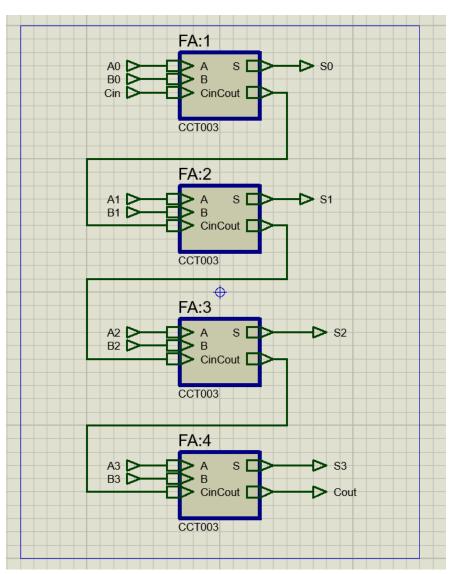

تصویر ۱: مدار داخلی تمام جمع کننده تک بیتی

بخش دوم: طراحی یک جمع کننده دهدهی تک رقمی

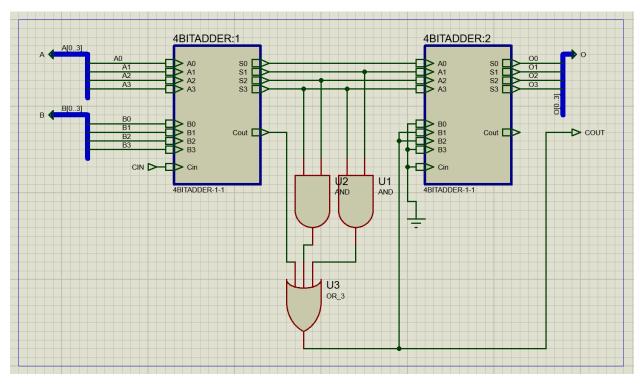
برای طراحی یک جمع کننده دهدهی تک رقمی ما نیاز به ۲ جمع کننده ۴ بیتی باینری داریم. این روند به اینصورت آغاز می شود، که ابتدا ۴ رقم داده شده با هم از طریق یک جمع کننده ۴ بیتی باینری جمع می شوند، Cin را نیز به عنوان Cin جمع کننده ۴ بیتی در نظر می گیریم. اگر خروجی کوچک تر مساوی ۹ باشد در جمع کننده دوم حاصل را با صفر جمع می کنیم، در غیر اینصورت Cout یک می شود و در جمع کننده دوم حاصل را با عدد ۶ جمع می زنیم، چرا که در این حالت، خروجی باید باقی مانده حاصل جمع اول از ۱۰ باشد. جمع ۱۰ و ۶ به ما عدد ۱۶ را می دهد که ۴ بیت نمایش آن برابر صفر است (با یک بیت که به آن نیاز نداریم). در نتیجه ۴بیت خروجی جمع کننده دوم، باقی مانده حاصل جمع اول نسبت به ۱۰ می شود.

طراحی جمع کننده ۴بیتی (Carry Ripple adder):

تصویر ۲: Carry ripple adder بیتی

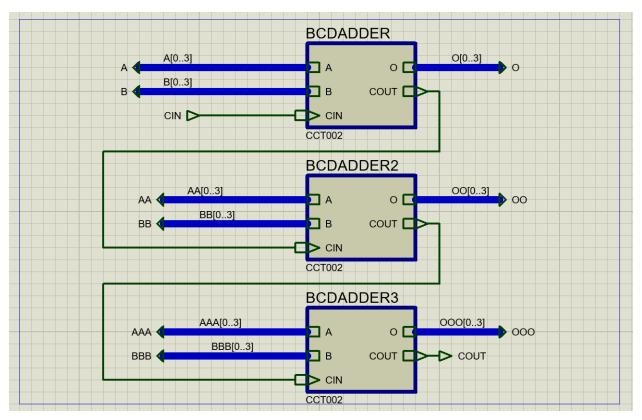
جمع کننده BCD تک رقمی:

تصویر۳: مدار داخلی BCD adder تک رقمی

بخش سوم : طراحی یک جمع کننده دهدهی سه رقمی

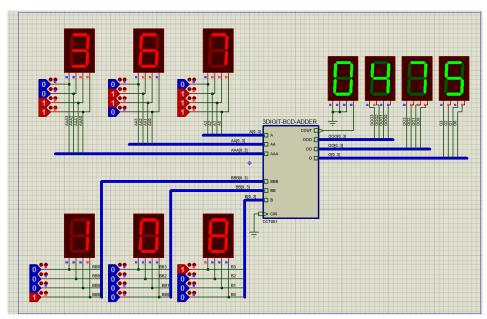
مانند carry ripple adder، جمع کننده دهدهی سه رقمی با استفاده از ۳ عدد BCD adder تک رقمی بدست میآید که carry in قبلی دریافت می شود.

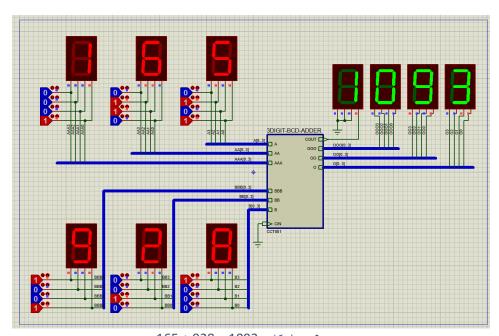
تصویر ۴: مدار BCD adder سه رقمی

تست

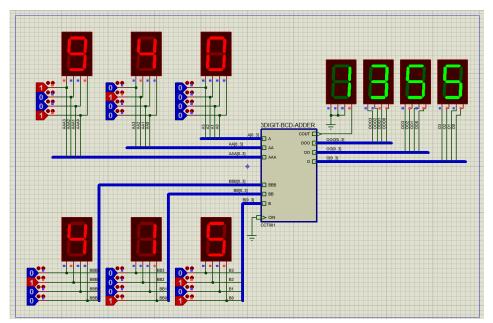
در نتیجه مدار کلی زیر حاصل میشود:

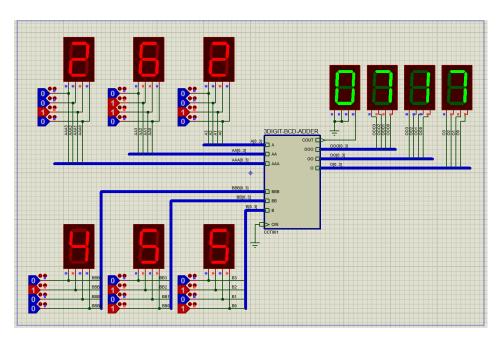
تصوير۵: مدار كلى: 475 = 367 +108

تصوير 6: مدار كلى: 1093 = 928 + 165

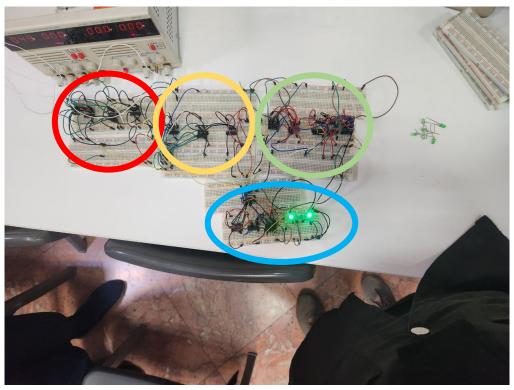
تصوير ٧: مدار كلى: 1355 = 415 + 940

تصوير ٨: مدار كلى: 717 = 262 + 252

گزارش مدار پیاده سازی شده در آزمایشگاه

تصویر مدار ساخته شده در آزمایشگاه (BCD adder تک رقمی):

تصویر ۹: شرح مدار ساخته شده در آزمایشگاه براساس مدار طراحی شده در پروتئوس

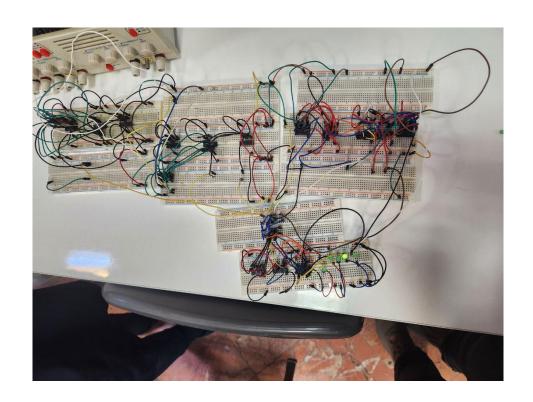
هر کدام از دایره های قرمز و زرد یک تمام جمع کننده تک بیتی هستند، همچنین قسمت سبز نیز دو تمام جمع کننده تک بیتی است که با هم یک ripple carry adder 4bit را طبق مدار طراحی شده، تشکیل میدهند. برای این کار از قطعات زیر استفاده شده است:

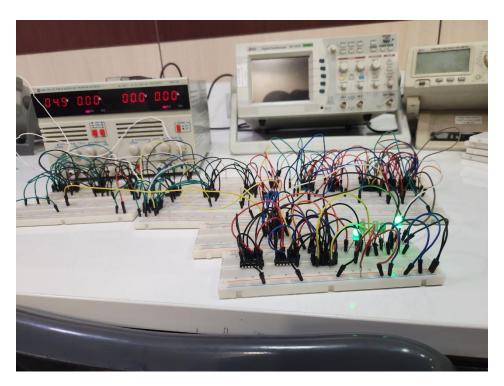
- ۲۷ تراشه 7486 برای XOR
- ۴ تراشه 7408 برای AND
  - T432 برای OR
    تراشه 7432 برای

همچنین قسمت آبی رنگ برای ساخت رقم نقلی BCD adder و نتیجه نهایی آن با استفاده از full adder 4 bit است:

- ۱ تراشه 7408 برای AND
  - OR برای 7432 برای
- ۱ تراشه 7483 برای full adder 4bit است

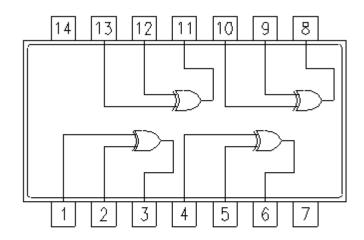
در نهایت از ۵ LED برای نمایش ۴ رقم BCD و یک رقم نقلی استفاده شده است.

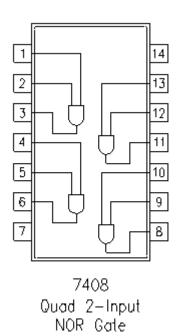

تصویر ۱۰و ۱۱: تصاویر مدار ساخته شده در آزمایشگاه

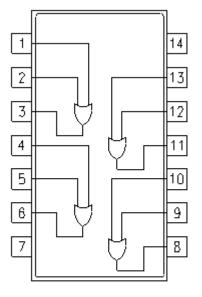
Pin Layout تراشههای استفاده شده:

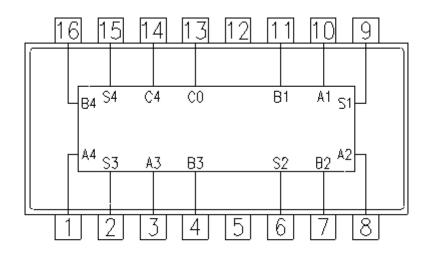
7486 Quad 2—Input Exclusive — OR Gate

¹ https://www.futurlec.com/

7432 Quad 2—Input OR Gate

7483 4-Bit Full Adder